

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. || Lvdovici || De Ponte Vallis-||Oletani, È Societate ||
Jesv Theologi.|| De || Christiani hominis || Perfectione In
Qvo-||libet eius Vitæ genere.|| Tomi Qvatvor.||**

Quorum argumenta ex S. Rvth Historia præcipué desumpta

In Qvo Agitvr Nominatim De Sacerdotibus, Confessarijs, Magistris siue
Doctoribus, Concionatoribus, Episcopis & alijs Prælatiſ, eorumque
Ministerijs - In ſeptem Tractatus distributus ...

Puente, Luis de la
Coloniæ Agrippinæ, 1629

§. II.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45750](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45750)

quod, durante attentione, crescere potuisset. Qui enim orat aliquem Psalmum, semper attentus spiritu ad id quod orat, sensim cum ipsis verbis, & affectibus, quos eos dicens excitat, meritum auget. Quia tamen primum tantum verbum attentè dixit, & sic aliquod gratiæ & gloriæ augmentum est promeritus, si in reliquis cum distractione progrediatur, non auget hoc meritum nouo alio gratiæ & gloriæ augmento. Externum enim opus totum suum meritum accipit ab actu interno: quo cessante, etiam nouum cessat meritum. Quamuis totam opus dicatur esse bonum & meritorium propter meritum, quod in primo interno actu habuit. Vult autem hoc monere, non, vt, qui huiusmodi distractionibus vexantur, tantum abijciant; sed, vt ex hoc ad eas præueniendas extimulentur, & auerentur: ne solum augmentum suorum meritorum abscondatur, dum orant. Quamuis non abscondant augmentum satisfactionum pro peccatis peccatorum. Satisfactio enim ex eo præcipuè crescit, quod opus ipsum sit grauius, & maiorem inferat pœnam, vt alibi dictum est. Cum igitur, quamdiu lectio vel cantus durat, etiam cum distractione inuoluntaria, duret quoque pœna, & labor ipsius operis: idem etiam crescit satisfactio.

ALTERVM nocumentum quod in seculo dicitur, est, quod (vt S. Thomas dicit) amittitur spiritualis resectio animæ: quæ consistit in deuotione interna, aut in bono aliquo cordis affectu, aut in cogitatione aliqua sancta, quæ & illustrat intellectum, & animum addit ad laborandum. Quod totum nec sentitur, nec aduertitur, nisi attendatur ad id, quod oratur. Ac propterea dixit Apostolus: *si orem lingua, mens mea sine fructu est*. Ex quo fit, vt non quilibet attentio sufficiat ad hunc fructum hauendum, nisi talis aliqua procureretur, quæ non solum ad verba attendat.

§. II.

AD CUIVS REI maiorem explicationem est aduertendum, quod (vt idem S. docet, & S. Bonauentura, & nos fusiùs explicauimus in libro Ducis Spiritualis) tres sint modi attentionis. *Quædam* est superficialis, vt dicitur, ad verba quæ leguntur, aut canuntur: vt bene & integrè proferantur. *Alter* est ad litteralem eorum sensum: attendendo scilicet & diligenter obseruando quid in orationibus petatur, aut dicatur in Psalmis, & Lectionibus. *Tertia* est spiritualis, quæ attendit ad vnum ex tribus: vel (vt S. Bonauentura ait) ad sensum mysticum magisque eleuatum ipsorum verborum; aut (vt ait S. Thomas) ad præsentiam Dei, cum quo loquimur; aut denique ad necessitatem, cuius causâ oratio instituitur: etiam si verba non videantur eò spectare. Harum trium attentionum prima est omnibus necessariis; nam sine ea non potest impleri bene præceptum de eis proferendis, & integrè pronuntiandis: & illa sola sufficit pro ignorantibus latinis, & qui non possunt alias considerationes, & excellentes

Tomo. 1.
tract. 3.2
Supra.b. 1. Cor. 14.
14.3
De Processu
Religios.
Process. 7. c. 3.
Tract. 1. c. 18.
Suarez lib. 3.
de horis c. 4.

contemplationes habere, aut inuiti ad alia distrahantur. Qui autem sola hac attentione contentus esset, & simul imaginationem & intellectum applicaret ad res alias prauas, aut nihil ad rem facientes, & remotas ab eo, quod fit: is inquam non impletur præceptum. Cum enim, ut præcepto satisfaciatur, debeat habere intentionem orandi, & cum Deo colloquendi: tenetur procul dubio ita ipsa verba proferre, ut sciens & volens non vage- tur; nec locum det cogitationibus indignis, quæ coram ipso Domino proponantur. Et quamuis orans non teneatur optimam, quæ esse potest, attentionem habere: tenetur tamen non ponere obiectionem ad id indignum, & velle verba illa proferre, quasi homo loquens cum Deo. Quare ignarus Latinæ linguæ curare debet aliquid de tertia attentione; attendendo saltem, quod oret & laudet Deum; & quod illa verba offerat, ut concedat Deus quod in eis petitur; aut illa approbet, & eis glorificetur: etiamsi ipse ea non intelligat. Et hoc sufficit, ut sui desiderij ac voti fiat compos: eum in modum quo legendi & scribendi ignarus offert Pontifici aut Regi aliquod Memoriale ab alio sibi scriptum: quod sufficit, ut ipse quod desiderat consequatur. Et hac via Latinæ linguæ ignari obtinere possunt spiritus refectionem, quæ est Orationis propria: largiente eis Domino nostro spiritualem dulcedinem, & cordis anhelationem, quam possent ex verborum intelligentia haurire.

QUI AUTEM cum maiori perfectione cupiunt Horas Canonicas orare, contendere debent ad tertium genus attentionis in aliquo ex tribus eius gradibus, & præcipue, qui respiciunt ipsum Deum: ita tamen, ut nihil detrahatur primæ attentioni, quæ est ad ipsa verba, nec in ea vllus fiat defectus. Quod intelligemus, si attendamus intellectum nostrum duobus modis posse in Diuino officio, siue legatur, siue cantetur, eleuare sese ad præsentiam Diuinam, & ad meditationem, aut contemplationem rerum celestium, aut nostrarum miseriarum. *Alter* modus est, cum ipse non ex propria electione ad eas se applicat; sed ex inspiratione Dei, ut aliqua tunc ad id impellentis; aut quod ipsamet vocalis Oratio, & Psalmorum lectio cor emollit, & suspendit spiritum; aut ex bona consuetudine & facilitate, quam habet in exercitijs internis. Et tunc dubium nullum est, quin satisfaciatur valde bene præcepto Diuini officii dicendi. Esto enim non habeat tunc actualem ad ipsa verba attentionem: quia tamen virtua- lem habet, et ad id sufficit: sicut etiam fuisset satis, si nolens fuisset ad alia distractus. Qui tamen aduerneret, se ita trahi ad sublimes ad id meditationes, debet eas interdum interrumpere, renouando attentionem ad verba, quantum scilicet opus erit, ut sit certus & tutus, quod omnia dixerit. Nam si suspensio spiritus tanta esset, ut re ipsa lingua non fungeretur officio suo, non impleteretur præceptum: quod non est latum de oratione tantum men-

tali, sed etiam de vocali. Quod tamen incommodum euadet, si oret simul cum alio, aut saltem legat in libro.

ALTER orandi modus est cum spontè sese applicat orans ad cogitandum de Deo, aut aliquo mysteriorum eius. Et tunc etiam mihi certè persuadeo (quod & S. Thomas, & alij graues Doctores dicunt) hanc attentionem sufficere: modò sufficiens cura adhibeatur, ne sit defectus in prolatione verborum. Nam ad veritatem & perfectionem oratoris vocalis non opus est, cum reflexione quadam cogitare, quòd loquaris, aut aliqua verba proferas: sed satis est, quòd re ipsa ea proferas, & dirigas ad Deum, qui illa intelligit; & vt internè cum eo loquaris, ac de eo cogitas. oratio enim (vt ait SANCTVS IOANNES Damascenus) est eleuatio quædam Spiritus in Deum: in hoc autem casu, Spiritus est eleuatus & cum Deo vnitus: quia simul offers cor tuum & Sacrificium illud labiorum tuorum, verba scilicet illius orationis. Non tamen sufficeret ad hoc, quòd meditatio esset de rebus bonis ac Diuinis, si esset tantum speculatiua, qualem habent, qui student Theologiæ; aut de eisdem rebus cogitant, vt concionentur, aut doceant, aut aliquid de eis scribant. Hic enim meditari modus non est orare, nec cum Deo loqui; neque ad id dirigitur, sed ad sciendum, aut studendum: & hoc nomine improbat S. Bernardus modum hunc cogitationum, dum in Choro cantatur. Quamuis enim ex se sint sanctæ cogitationes: tunc tamen non sanctè agitantur in corde, nec placeat Spiritui Sancto, vt orationi aliquid admisceatur, quod eidè non sit accommodatum. Si tamen meditatio sit practica, & afficiens; ac dirigatur ad accendendum in anima ignem Diuinorum affectuum, qui prodeunt ex consideratione Diuinarum amplitudinum, aut beneficiorum, aut mysteriorum nostræ Redemptionis, aut nostrarum miseriarum: non est talis meditatio ab oratione vocali aliena; sed potiùs ad eam dirigitur, eamque excitat, & accendit. Erit tamen tutior, si erit conformis argumento, quod in ipsa oratione vocali proponitur: accepta scilicet ex eo occasione meditandi, & cum Deo interiùs agendi: sic enim minùs erit periculi deficiendi in prolatione verborum: quia meditatio cohæret illis. Et vniuersim, quomodocumque ores, siue memoriter, siue ex libro: is modus attentionis ad eò moderatè ad verba est seruandus: vt neque negligatur cura ea proferendi; neque relinquantur attentio ad cogitationes rerum exceliorum: vt fugiatur extremum in quod scrupulosi impingunt, quorum anxietas in proferendis omnibus verbis, ita eorum iudicium perturbat: vt non attendant ad sensum & Spiritum eorum. De quibus dicere licet illud Apostoli: *a Deo fecit nos idoneos ministros Noui Testamenti: non littera, scilicet sola, sed Spiritus: littera enim occidit, Spiritus autem viuificat.*

Art. 13. cita.
to Suarez.
c. 4.

Lib. 2. Fidei.
c. 14.

Serm. 47. in
Cant. ad f.

2. Cor. 3. 6.